

STARI LJUDSKI OBIČAJI.

Čeprav stari običaji vidno pešajo in jih mlajši rod opušča, sta še dve navadi, ki se jih še sedanji rod trdno drži, in to so kresovi na viljo sv. Ivana in pletenje vencev in izobešanje teh pred vhodom na dvorišče. Res je, da je to tudi drugod tako, vendar imam v mislih Kras. Značilno je, da tod ljudje ne pravijo sv. Janež, ampak poznajo svetega Ivana in izgovarjajo: sv. Jévan.

Za letos so se dekleta treh vasi avberske župnije, to je dekleta Ponikev, Avbera in Gradenj dogovorila za tekmo, katera bo splela najlepši venec sv. Ivana. Žal, da je večina deklet izven domačije, služijo v Trstu, po drugih mestih ali so se preselila čez lužo. Kar pa jih je ostalo, so se pridno vrgla na pletenje: 29 jih je šlo v bitko za prvenstvo.

Izid tekme je bil tale: v Ponikvah se je velika večina deklet izrekla za Albino Martinovo, ki slovi kot najboljša rožarica v vasi, v Avberu je večina prisodila prvenstvo Rezi Tišlarjevi, ki je tudi prvovrstna cvetličarka, za Gradnje je dobila prvenstvo Štefka Fabjanova.

Poleg treh zmagalk zaslužijo biti imenovane tudi te: Danica Pavlinova, Mima Jožkova, Angela Oštirčeva, Marija Jeričeva, Marija Grmična in Franca Jasčeva.

Kar se tiče načina pletenja, sta se pokazali dve smeri: nekatera dekleta so delala po starem; to se pravi, pri pletenju so rabila skoro sam bradavičnik, ki je rahlo zelen in rumen in ima to prednost, da je venec vztrajen, da drži cele mesece skoro brez spremembe. Druga dekleta so hotela seči po novem in so se pri tem poslužila cvetlic brez ozira na trajnost, gledala so samo na trenutni uspeh, čeprav je bil čez dva dni venec že povsem uvel: rabila so vrtnice, naglje, druge trobarvne cvetlice, ivanke, limbarje (lilije). Nekateri teh vencev so bili kar sijajni, toda žal samo en dan.

Kako za naprej? Ali se držati starega izročila ali bomo krenili novo pot? Z ozirom na to, da je venec

svetega Ivana starodavno ljudsko izročilo in mora pred vhodom na dvorišče (kolona) viseti vse leto, kaže držati se stare navade in pri pletenju rabiti zelenje, ki more vzdržati: bradavičnik, zeleniko (pušpan), bršljan in tako.

Kajpada so nekatera dekleta, žal, da ne vsa, postavila »maje« tudi po borjaču: po stebrih, na okna, na vrata in drugod.

Držimo se starih navad in k letu, če Bog da, na novo tekmo!

Ivan Jožetov.

OPOMNJE K SLIKAM.

Slika Marije Vnebovzete na strani 204. je delo znamenitega slovenskega slikarja Mateja Langusa iz l. 1828. Nahaja se v velikem oltarju v Slavini. — Sliki »Idrijski rudarji« in »Orač« sta delo mladega mojstra Ivana Čaruga. Čarugo se je rodil v Tolminu l. 1898. Je zelo izrazit in nadarjen slikar napredne smeri v slovenski umetnosti. V svojih pokrajinah zna izraziti občutje, dušo kraja. V mnogih risbah in slikah s svežo močjo in drznimi sredstvi izraža globoko socialno čuvstvo.

O ZDRAVILNI RUDI.

Odkar je francoska raziskovateljica gospa Curie odkrila radij pa do konca leta 1926. so na vsem svetu pridelali 500 gramov te dragocene snovi. Od tega imajo polovico — četrt kile — Amerikanci. Ko pa so v belgijskem Kongu odprli obširne kope za rudo, ki vsebuje radij, je ameriška proizvodnja skoro povsem prenehala. Kar se zdaj pridelava radija na svetu (l. 1928. okoli 35 gramov), prihaja skoro vse iz belgijskih tovarov, ki predelujejo rudo iz Konga. Da pridelajo 1 gr radija, potrebujejo 300 do 400 stotov rude; delo zato traja 8 do 9 mesecev. Miligram (tisočinka grama) radija stane okoli 1200 lir. V vsej Nemčiji je eno samo mesto, ki ima en gram radija — kar je vredno nad 1.200.000 lir. Če razpolaga kaka bolnišnica s 50 do 100 miligrami radija, se šteje med bogate in zaslovi daleč naokoli. Radij razpošiljajo v tankih cevkah iz platina, ki so obdane z debelim svins-